

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Č. j.: MSMT-29843/2023-2

Opatření obecné povahy

Závěrečná zkouška

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) jako příslušný správní orgán podle ustanovení § 5a odst. 1 písm. b) zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, určuje:

I.

- (1) Cizinci podle § 1 odst. 1 zákona o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace (dále také „cizinec“), konajícím závěrečnou zkoušku v roce 2024 se v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání,**
 - (a) umožňuje při přípravě na teoretickou zkoušku z odborných předmětů i v jejím průběhu a v průběhu praktické zkoušky z odborných předmětů používat překladový slovník,**
 - (b) na jeho žádost prodlužuje dobu přípravy u teoretické zkoušky z odborných předmětů o 15 minut a nejdelší doba zkoušky o 10 minut,**
 - (c) na jeho žádost prodlužuje dobu přípravy u teoretické zkoušky z odborných předmětů, která se člení na dvě samostatně klasifikované zkoušky, u každé zkoušky o 15 minut a nejdelší doba každé zkoušky o 10 minut,**
 - (d) na jeho žádost prodlužuje dobu praktické zkoušky o 60 minut.**
- (2) Cizinci konajícím závěrečnou zkoušku v roce 2024 se v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání s výučním listem,**
 - (a) umožňuje při přípravě na ústní zkoušku i v jejím průběhu a v průběhu písemné zkoušky a praktické zkoušky z odborného výcviku používat překladový slovník,**
 - (b) na jeho žádost prodlužuje dobu přípravy k ústní zkoušce o 15 minut a doba ústní zkoušky o 10 minut.**
- (3) Uchazeč střední školy požádá o prodloužení doby podle odstavce 1 a 2 a doloží jí, že je cizincem podle § 1 odst. 1 zákona o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, u zkušebního období v průběhu května a června 2024 do 15. dubna 2024 a u opravné a náhradní zkoušky do 1 měsíce před jejím konáním.**
- (4) Ředitel střední školy informuje žáky, na které se vztahuje toto opatření obecné povahy, o možnosti využít úpravy konání závěrečné zkoušky podle odstavců 1 a 2 a o termínu pro podání žádosti podle odstavce 3.**

II.

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti dnem 19. prosince 2023.

Odůvodnění

Obecně

Podle § 5a zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, může MŠMT určit opatření obecné povahy ve vztahu k cizincům s dočasnou ochranou mj. odlišný způsob nebo podmínky přijímání ke vzdělávání nebo ukončování vzdělávání, pokud by postup podle školského zákona nebo tohoto zákona nebyl možný nebo by způsobil nezanedbatelné obtíže.

Dne 24. února 2022 vypukl ozbrojený konflikt na území Ukrajiny invazí vojsk Ruské federace. V návaznosti na to vznikla migrační vlna z území Ukrajiny. V reakci na ni byl Evropskou unií poprvé v historii aktivován čl. 5 směrnice Rady 2001/55/ES, na jehož základě byla v březnu 2022 vyhlášena na území Evropské unie dočasná ochrana pro osoby prchající z území Ukrajiny. V této situaci pak bylo v České republice přijato několik zákonů, které se souhrnně označují jako „Lex Ukrajina“. Konkrétně pro oblast školství jde o zákon č. 67/2022 Sb., který upravuje zvláštní opatření ve školství potřebné pro zvládnutí velkého množství příchozích osob.

V době, kdy Rada Evropské unie rozhodla o aktivaci mechanismu dočasné ochrany, nebylo možné predikovat, kdy bude válečný konflikt (a s ním spojená migrační vlna) ukončen. Dosavadní průběh konfliktu na Ukrajině však nenaznačuje, že by bylo možné hovořit o jeho blízkém ukončení. Proto je na úrovni Evropské unie předpokládáno prodloužení dočasné ochrany až do konce března 2024, a to s odkazem na čl. 4 odst. 1 výše zmíněné směrnice.

V návaznosti na to se mj. i prodloužila platnost zákona č. 67/2022 Sb. do 31. srpna 2024. Je zjevné, že přetrvává potřeba mít ke zvládnutí migrační krize účinné nástroje. Podmínky závěrečné zkoušky je nutné upravit již nyní, aby škola měla dostatečný čas na přípravu organizace závěrečných zkoušek.

Podmínky organizace závěrečné zkoušky stanoví vyhláška. Podle běžné právní úpravy platí následující: U závěrečné zkoušky v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje stupně středního vzdělání, pokud se teoretická zkouška z odborných předmětů člení na dvě samostatně klasifikované zkoušky, trvá příprava ke každé zkoušce nejméně 15 minut a každá zkouška nejdéle 15 minut. Pokud se teoretická zkouška z odborných předmětů nečlení na dvě samostatně klasifikované zkoušky, trvá příprava ke zkoušce nejméně 15 minut a zkouška nejdéle 15 minut. Je-li součástí tématu písemné nebo grafické řešení úkolu, může předseda zkušební komise prodloužit dobu přípravy až o dalších 15 minut. Praktická zkouška z odborných předmětů trvá nejdéle 240 minut.

U závěrečné zkoušky v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje stupně středního vzdělání s výučním listem písemná zkouška trvá nejdéle 240 minut. Praktickou zkoušku koná žák nejdéle 3 dny; u oborů vzdělání skupiny 82 Umění, užité umění trvá praktická zkouška 2 až 4 týdny. V jednom dni trvá praktická zkouška nejvýše 7 hodin. Příprava k ústní zkoušce trvá nejméně 15 minut a zkouška trvá nejdéle 15 minut. Je-li součástí tématu grafické nebo písemné řešení, může předseda zkušební komise prodloužit dobu přípravy až o dalších 15 minut.

Pokud by se postupovalo podle běžných pravidel, hrozila by vysoká neúspěšnost žáků cizinců u závěrečné zkoušky, a to nikoliv pro nedostatečné zvládnutí odborné složky vzdělávání, ale kvůli krátkému času na ovládnutí českého jazyka na vysoké úrovni. To by ztížilo přístup cizincům na trh práce pouze z důvodu potřeby delšího časového úseku pro znalost českého jazyka v potřebné úrovni.

Není žádoucí využít cestu doporučení ze školského poradenského zařízení z důvodu kapacitních možností těchto zařízení. Vyhláška č. 27/2016 Sb. umožňuje upravit podmínky konání závěrečné zkoušky pouze na základě individuálního posouzení konkrétního žáka, což by školská poradenská zařízení zatížilo. Tímto opatřením obecné povahy se uplatní uzpůsobení podmínek pro konání závěrečné zkoušky plošně.

Je podstatné zdůraznit, že příchod velkého množství osob z Ukrajiny je důsledkem invaze vojsk Ruské federace. Tyto osoby svůj příchod na území ČR neplánovaly a nepřipravovaly se na něj. Běžná právní úprava nepočítá s případem masivní migrační vlny.

Cizinci s dočasnou ochranou se vzdělávají v českých školách v důsledku vojenského napadení Ukrajiny, tito žáci byli nuceni opustit svou zemi a hledat útočiště jinde. V českých školách jsou vzděláváni od jara 2022, tudíž ke konání závěrečné zkoušky na jaře 2024 přistupují s velkým jazykovým hendikepem. Je však důležité si uvědomit, že stále dochází k pohybu osob s dočasnou ochranou, tedy průběžně přicházejí i „noví“ cizinci s dočasnou ochranou.

Existence jazykové bariéry může být zmírněna povolením použít překladový slovník při všech částech závěrečné zkoušky a taktéž navýšením času na přípravu k ústní zkoušce s ohledem na možnou práci s překladovým slovníkem.

Jiné úpravy modelu závěrečné zkoušky nepovažuje ministerstvo za nutné, neboť úspěšným ukončením posledního ročníku vzdělávání žák prokazuje, že splnil výstupy dle rámcových vzdělávacích programů, tudíž jsou jeho znalosti včetně komunikačních dovedností odpovídající stanovené úrovni daného oboru vzdělání. Pokud by cizinec neprokázal dostatečné výstupy stanovené rámcovým a školním vzdělávacím programem a byl přesto k závěrečné zkoušce přihlášen a neukončil poslední ročník vzdělávání v řádném termínu úspěšně, bude konat závěrečnou zkoušku v podzimním zkušebním období, pokud úspěšně dokončí vzdělávání nejpozději v srpnu 2024, případně může požádat o opakování ročníku či přijetí do vyššího ročníku vzdělávání dle stávající platné legislativy a pokusit se vykonat závěrečnou zkoušku v následujícím školním roce. Každý žák má k vykonání závěrečné zkoušky 1 termín řádný a 2 opravné.

K čl. I

Ministerstvo tímto opatřením obecné povahy v souladu s § 5a odst. 1 písm. b) zákona č. 67/2022 Sb. upravuje některá pravidla konání závěrečných zkoušek. Toto opatření se vztahuje na žáky, kteří jsou cizinci s dočasnou ochranou, kteří konají závěrečné zkoušky v jarním zkušebním období 2024 i v podzimním zkušebním období 2024, a to jak na řádné termíny, tak i na opravné a náhradní.

K odst. 1

Cizinci se tímto opatřením umožňuje používat překladový slovník při přípravě na teoretickou zkoušku z odborných předmětů i v jejím průběhu, dále se umožňuje používat překladový slovník i v průběhu praktické zkoušky z odborných předmětů, dále se prodlužuje doba na přípravu i doba praktické zkoušky, pokud cizinec o toto prodloužení požádá. Doba přípravy k ústní zkoušce se na požádání cizince prodlouží o dalších 15 minut, přičemž není dotčena možnost prodloužení doby přípravy předsedou zkušební komise o až dalších 15 minut (v případě, že je součástí tématu písemné nebo grafické řešení úkolu) podle § 1 odst. 3 věty třetí vyhlášky č. 47/2005 Sb. Doba praktické zkoušky se na požádání cizince prodlouží nejdéle o dalších 60 minut. Podmínkou pro prodloužení času je vždy žádost cizince.

K odst. 2

Cizinci se tímto opatřením umožňuje v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání s výučním listem, při přípravě na ústní zkoušku i v jejím průběhu a v průběhu praktické zkoušky z odborného výcviku používat překladový slovník. Na požádání cizince se doba přípravy k ústní zkoušce prodlouží o dalších 15 minut a doba ústní zkoušky o dalších 10 minut, přičemž není dotčena možnost prodloužení doby přípravy předsedou zkušební komise o až dalších 15 minut (v případě, že je součástí tématu písemné nebo grafické řešení) podle § 2 odst. 4 věty třetí vyhlášky č. 47/2005 Sb. Podmínkou pro prodloužení času je vždy žádost cizince.

K odst. 3

Podmínkou pro postup podle tohoto opatření je, že cizinec doloží, že se na něj vztahuje dočasná ochrana. Žák musí pro zkušební období v květnu a červnu 2024 nejpozději do 24. dubna 2024 doložit,

že je cizincem podle § 1 odst. 1 zákona o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace. Pro opravné a náhradní zkoušky žák doloží, že se na něj vztahuje dočasná ochrana, měsíc před konáním zkoušky. Termíny zkoušek zveřejní ředitel školy 2 měsíce před jejich konáním podle § 5 odst. 1 věty druhé vyhlášky č. 47/2005 Sb.

Stanoví se povinnost cizince ve stejné lhůtě také požádat o prodloužení doby upravené v odst. 1 a 2. Pokud by podmínka žádosti o prodloužení doby závěrečné zkoušky do určitého termínu nebyla uvedena, mohl by uchazeč požádat o prodloužení doby bezprostředně před konáním zkoušky, což by narušilo harmonogram průběhu závěrečné zkoušky s přímým dopadem na ostatní uchazeče o závěrečnou zkoušku, kteří by skládali zkoušku po něm. Lhůta je pořádková, tedy nic nebrání škole, aby případně vyhověla i při jejím zmeškání, ale takové vyhovění již není nárokové. Pokud uchazeč nepožádá v daném termínu, ale požádá bezprostředně před konáním závěrečné zkoušky, je tedy možné (ale nikoliv nutné) žádosti vyhovět.

K odst. 4

Stanoví se povinnost pro ředitele školy informovat žáky s dočasnou ochranou o možnosti prodloužení doby a o termínu pro podání žádosti o toto prodloužení. Je na řediteli, jakou formou žáky informuje. Ředitel školy informuje v takovém termínu, aby žáci případně stihli podat žádost.

K čl. II

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti podle § 5a odst. 3 zákona č. 67/2022 Sb. dnem vyvěšení na úřední desce.

Poučení

Proti tomuto opatření obecné povahy podle § 173 odst. 2 správního řádu nelze podat opravný prostředek.

doc. PhDr. Mikuláš Bek, Ph.D.
ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Vyvěšeno dne 19. prosince 2023.